

Til Fakultetsstyret  
Fra Administrasjonsseksjonen

---

<b>Sakstype:</b>	<b>Orienteringssak 6</b>
<b>Møtedato:</b>	<b>20. juni 2024</b>
<b>Notatdato:</b>	<b>11. juni 2024</b>
<b>Arkivsaksnummer:</b>	<b>2024/10576</b>

---

## Periodiske evalueringer 2024

Det juridiske fakultet skal i løpet av 2024 gjennomføre periodiske evalueringer av både Master i rettsvitenskap og ph.d.-programmet. De periodiske evalueringer gjennomføres, som beskrevet i UiOs [kvalitetssystem for utdanningsvirksomheten](#), i to deler – først en egevaluering og deretter en gjennomgang av et eksternt panel.

For evalueringen av ph.d.-programmet har Programråd for forskerutdanning (PFF) godkjent egevalueringen, som nå er klar for å sendes til det eksterne panelet så snart det er oppnevnt. Egevalueringen vedlegges til styret til orientering. Fakultetsstyret vil også få tilsendt rapporten fra det eksterne panelet når den foreligger.

Egevaluering av Master i rettsvitenskap er foreløpig klar for utsendelse. Denne kan sendes på e-post til styrets medlemmer til orientering når den er ferdigstilt av studiedekanen.

---

### Vedlegg

1. Egevaluering av ph.d.-programmet



2024

# Evaluering av ph.d.-programmet ved Det Juridiske fakultet





## SAMMENDRAG

---

Kvalitetssystemet for utdanningsvirksomheten ved UiO fastsetter at det for hvert program skal gjennomføres en periodisk emneevaluering minst hvert sjette år. Ph.d.-programmet ved Det juridiske har ikke blitt evaluert etter at dagens program trådte i kraft 1. januar 2016.

Denne internevalueringen er laget av en arbeidsgruppe som er utpekt av fakultetets Programråd for forskerutdanning (PFF), og har bestått av:

- Professor Geir Stenseth, prodekan for forskning (leder)
- Stipendiat Maja Vestad
- Rådgiver Andreas Mobråthen
- Rådgiver Birgit Abfalterer (sekretær)

Internevalueringen peker på noen utfordringer med dagens ph.d.-program og områder som kan utvikles videre.

Både utdannings- og karakterkravet som gjelder for opptak på fakultetets ph.d.-program har blitt diskutert. Kravet om femårig mastergrad er ikke nødvendigvis lett å etterleve for kandidater med utdanning fra andre land enn Norge, der vi ser kombinasjoner av bachelorgrad og mastergrader av ulik varighet. Det er heller ikke alltid lett å vurdere om kandidatenes karakterer er blant de 10-15 beste prosentene, eller om masteroppgaven er i det øvre sjiktet.

Ph.d.-kandidatene ved fakultetet er en stor og sammensatt gruppe, med ulik utdanningsbakgrunn, ulike faglige interesser og ulike doktorgradsprosjekter. For at denne sammensatte gruppen skal oppleve programmet som relevant, har det blitt etterlyst større fleksibilitet i opplæringsprogrammet. Dette går både på om fakultetet kan og bør tilby flere emner, og hvorvidt det skal være mulig å erstatte fakultetets emner med emner fra andre steder.

Mer skrivetrening har også blitt etterspurt. Slik skrivetrening kan rette seg mot forskningsformidling, men den kan også gå på mer kappeorientert skrivning, noe som blir stadig mer aktuelt ettersom en økende del av ph.d.-kandidatene skriver artikkelbaserte avhandlinger. Videre kan eventuelt kurs i formidling dreie seg om både muntlig og skriftlig formidling, til både fagfeller og samfunnet for øvrig.

I forbindelse med økningen i artikkelbaserte avhandlinger de senere årene, er det også ønskelig at panelet ser nærmere på [felles retningslinjer](#) for artikkelbaserte ph.d.-avhandlinger utarbeidet og vedtatt våren 2021 av de juridiske fakultetene ved Universitetet i Bergen, Universitetet i Oslo og UiT Norges arktiske universitet.

Pedagogisk kurs for stipendiater som skal undervise er også et viktig tema, og er svært aktuelt med tanke på kvalifisering for en videre akademisk karriere, der undervisningskompetanse er blitt tillagt mer vekt de senere årene. I dag gis det ingen uttelling på opplæringsprogrammet for kurs i pedagogikk, men det er reist spørsmål om PFF bør ha mer eierskap til kurset og om det bør inkluderes i ph.d.-programmet.



## EVALUERING PH.D.-PROGRAM VED DET JURIDISKE FAKULTET

---

### INNHold

---

Sammendrag.....	1
Evaluering ph.d.-program ved det juridiske fakultet .....	2
1 Innledning.....	4
2 Oppbyggingen av ph.d.-programmet .....	5
2.1 Gjennomgang av historien .....	5
2.2 Dagens ph.d.-program.....	7
2.2.1 Fellesdelen.....	7
2.2.2 Valgdelen .....	8
2.2.3 Midtveisevalueringen.....	9
2.2.4 Læringsmål og læringsutbytte.....	9
2.2.5 Mentorordningen .....	10
2.2.6 Sammenligning opplæringsdel ph.d.-programmene.....	11
3 Ph.d.-kandidatene .....	13
3.1 Stipendiatgruppen.....	13
3.2 Eksterne ph.d.-kandidater .....	13
3.3 Opptakskrav.....	13
3.4 Avhandlinger, disputaser og gjennomføringstid .....	14
3.5 Veiledere og veiledningsforhold.....	14
4 Ph.d.-programmets utvikling framover .....	15
4.1 Fellesdelen – fleksibilitet versus obligatoriske emner .....	15
4.1.1 JUR9010 - Vitenskapsfilosofi, vitenskapsteori og metode .....	15
4.1.2 JUR9021 - Internasjonalisering, overnasjonal rett og komparasjon .....	15
4.1.3 JUR 9031- Perspectives on legal history, sociology of law and law & economics.....	15
4.1.4 JUR9041 - Research ethics, academic writing and dissemination of Research.....	16
4.2 Ferdighetstrening på opplæringsprogrammet.....	16
4.2.1 Akademisk skriving og skrivetrening .....	16
4.2.2 Formidling.....	16



# UNIVERSITETET I OSLO

4.2.3	Valgfrie ferdighetsrelaterte emner.....	17
4.3	Utfordringer ved valgdemens emne JUR9302 - Skriftlig arbeide/publiserbar artikkel .....	17
4.4	Utfordringer ved valgdemens JUR9503 - Internasjonale seminarer i rettsvitenskap .....	18
5	Vedlegg.....	19
5.1	Vedlegg 1 Tall og fakta.....	19
5.1.1	Utvikling antall stipendiater .....	19
5.1.2	Kjønnfordeling – årsverk.....	19
5.1.3	Gjennomsnittsalder .....	20
5.1.4	Nasjonalitet.....	20
5.1.5	Avhandlingsform.....	21
5.1.6	Antall disputaser .....	21
5.1.7	Brutto- vs. nettotid på programmet.....	22
5.1.8	Frafall .....	22
5.2	Vedlegg 2 – Fagansvarliges vurdering av emnene på ph.d.-programmet.....	23
5.2.1	JUR9010 - Vitenskapsfilosofi, vitenskapsteori og metode .....	23
5.2.2	JUR9021 - Internasjonalisering, overnasjonal rett og komparasjon .....	23
5.2.3	JUR9031- Perspectives on legal history, sociology of law and law & economics.....	24
5.2.4	JUR9041 – Research ethics, academic writing and dissemination of Research .....	25
5.2.5	JUR9201/JUR9202 - Nasjonalt doktorgradsseminar 1 og 2.....	26
5.2.6	JUR9503 – Internasjonale seminarer i rettsvitenskap.....	27
5.3	Vedlegg 3 – Spørreundersøkelse stipendiater vår 2024 .....	28
5.3.1	Sammendrag av de mest sentrale funnene, samt forslag til ekstern evaluering .....	28
5.3.2	Oppsummering av resultatene og bakgrunn for forslagene .....	28
5.3.3	Mer om resultatene fra undersøkelsen.....	29



## 1 INNLEDNING

---

Som en del av [kvalitetssystemet for utdanningsvirksomheten](#) ved Universitetet i Oslo skal ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet evalueres både internt og eksternt i løpet av 2024.

Mandatet for egevalueringen ble diskutert i Programråd for forskerutdanning (PFF) i februar 2024 og deretter fastsatt av forskningsdekanen.

### **Mandat**

Evalueringen skal omfatte følgende områder:

#### **Hovedområde I**

Beskrivelse og vurdering av ph.d.-programmet:

- En kort gjennomgang av historien: Endring fra tidligere ordning med tre ulike ph.d.-programmer – til ett felles ph.d.-program på fakultetet.
- Innholdet i dagens ph.d.-program: beskrivelse av programmets struktur, læringsutbytte
- En sammenligning av opplæringsdelene på ph.d.-programmene i rettsvitenskap ved UiO, UiB og UiT.

#### **Hovedområde II**

Beskrivelse av stipendiatgruppen, avhandlingene og veiledningen:

- Utvikling antall stipendiater på ph.d.-programmet, hvem er fakultetets stipendiater, hvor mange er prosjektfinansiert etc.
- Gjennomføringstid (gjennomsnittlig antall år på ph.d.-programmet)
- Antall disputaser, avhandlingsspråk, monografi vs. artikkelbasert avhandling
- Veiledningen, antall og omfang etc.

#### **Hovedområde III**

Refleksjoner om utvikling fremover:

- Opptakskrav på ph.d.-programmet
- Graden av fleksibilitet versus obligatoriske fellesemner
- Utfordringer ved valgdelen emne JUR9302 - Skriftlig arbeide/publiserbar artikkel
- Utfordringer ved valgdelen JUR9503 - Internasjonale seminarer i rettsvitenskap
- Ferdighetstrening på opplæringsprogrammet (pedagogisk kursing og kappeskrijving)
- Krav til artikkelbaserte avhandlinger

### **Ressurser og organisering**

Det ble oppnevnt en arbeidsgruppe for å gjennomføre egevalueringen av ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet. Arbeidsgruppen består av forskningsdekanen og en administrativ sekretær. I tillegg vil saksbehandlere fra fakultetsadministrasjonen bistå gruppen.

Deltakere:

- Geir Stenseth (forskningsdekan, leder av arbeidsgruppen)
- Birgit Abfalterer (ph.d.-rådgiver, sekretær)
- Andreas Mobråthen (personal-rådgiver)
- Maja Vestad (leder stipendiatrådet)



## 2 OPPBYGGINGEN AV PH.D.-PROGRAMMET

---

### 2.1 GJENNOMGANG AV HISTORIEN

Fakultetets ph.d.-program ble med virkning fra 1. januar 2016 fra å ha tre linjer til å bli et felles program for alle fakultetets ph.d.-kandidater.

Frem til 2016 besto ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet av fem deler (A – E), som ga en uttelling på totalt 30 studiepoeng:

- A. Vitenskapsteori og rettsvitenskapelige fellesemner (10 studiepoeng)
- B. Fagspesifikke seminarer (5 studiepoeng)
- C. Levering av skriftlig arbeid/artikkel (5 studiepoeng)
- D. Avhandlingsseminarer og midtveiseevaluering (5 studiepoeng)
- E. Internasjonalisering (5 studiepoeng)

**Del A** besto av fire moduler, hvorav de tre første (totalt 10 studiepoeng) var obligatoriske for ph.d.-kandidater innenfor rettsvitenskap og menneskerettigheter, og den siste (totalt 5,5 studiepoeng) var obligatorisk for kandidatene innenfor kriminologi og retts sosiologi. De sistnevnte kandidatene skulle da ta de resterende 4,5 studiepoengene blant emnene på modul 1-3 av del A.

**Del B** besto av seminardeltakelse innen en av tre linjer: rettsvitenskapelig, menneskerettslig eller kriminologisk og retts sosiologisk linje.

**Del C** besto av en innlevering av et 15-20 siders utkast til en artikkel, ferdig til publisering.

**Del D** besto av deltakelse på minst seks presentasjoner av ph.d.-kandidatenes arbeider, hvorav kandidatene skulle presentere egen avhandling på minst to av disse.

**Del E** besto av en kombinasjon av obligatoriske og valgfrie elementer. Den obligatoriske delen besto av deltakelse på minst ett nordisk og ett internasjonalt seminar eller konferanse. Den valgfrie delen besto av etablering av internasjonale nettverk innen sine fagområder samt et utenlandsopphold på minst 2 måneder.

Av disse delene var det kun del A som var felles for samtlige ph.d.-kandidater. De øvrige fire delene (B – E) ga hver stipendiat større grad av valgfrihet med hensyn til hvilke seminarer de fulgte, derunder hvor og når de gjorde dette.

Med like oppunder 100 ph.d.-kandidater, som hadde stor grad av fleksibilitet og individuelle tilpasninger, medførte programmets oppbygning en svært tungvinn og lite effektiv administrativ jobb. Dette førte igjen til at ph.d.-kandidatene opplevde lite forutsigbarhet, manglende oversikt over hvor de var i studieløpet, og dårligere administrative tjenester – eksempelvis i form av lang svartid på forespørslar.

Ph.d.-programmet ble derfor revidert med hensikt å forenkle administreringen av programmet, gi fakultetet bedre kontroll over den obligatoriske opplæringen, og bedre kvaliteten både på studiene og de



# UNIVERSITETET I OSLO

administrative tjenestene for ph.d.-kandidatene. Endringene ble vedtatt 27.oktober 2015 og fikk virkning fra 1. januar 2016.

Ph.d.-programmet besto etter dette av tre deler, som var felles for alle ph.d.-kandidatene, og som ga en uttelling på totalt 30 studiepoeng:

1. Fellesdel (18 studiepoeng)
2. Valgdel (12 studiepoeng)
3. Obligatoriske studieelementer (ingen uttelling)

**Fellesdelen** inneholdt fra da av følgende fire emner arrangert av fakultetet, samt to nasjonale doktorgradsseminarer:

- JUR9010 - Vitenskapsfilosofi og metode (4 studiepoeng)
- JUR9020 - Internasjonalisering, overnasjonal rett og komparasjon (5 studiepoeng)
- JUR9030 - Perspektivering; Rettshistorie, retts sosiologi og rettsøkonomi (5 studiepoeng)
- JUR9040 - Avhandlingsskriving og etikk (2 studiepoeng).
- JUR9201 og JUR9202 - Doktorgradsseminarer (1 studiepoeng pr. seminar)

Tidligere del A ble innlemmet i fellesdelen, og samtidig ble del D fjernet og studiepoengene derfra overført til fellesdelen.

29. november 2017 vedtok PFF en endring i studiepoengfordelingen slik at JUR9010, JUR9020, JUR9030 og JUR9040 fikk lik studiepoenguttelling, det vil si 4 studiepoeng til hvert fag. Artikkelskriving og formidling kommer inn som tema under JUR9040.

I og med at JUR9020 og JUR9030 fikk redusert antall studiepoeng, ble nye emnebeskrivelser opprettet, og følgende endringene trådte i kraft hhv. høst 2018 og vår 2019:

- JUR9021 - Internasjonalisering, overnasjonal rett og komparasjon (4 studiepoeng)
- JUR9031 - Perspektivering; Rettshistorie, retts sosiologi og rettsøkonomi (4 studiepoeng)
- JUR9041 - Avhandlingsskriving og etikk (4 studiepoeng)

**Valgdelen** besto av en kombinasjon av internasjonale seminarer/konferanser i utlandet og publisering av en artikkel:

- JUR9302 - Skriftlig arbeide/artikkel (7 studiepoeng)
- JUR9503 - Fagspesifikke internasjonale seminarer (5 studiepoeng)

Slik ble de tidligere delene B, C og E videreført i valgdelen.

De **obligatoriske studieelementene** var midtveisevaluering og doktorgradsprøve, bestående av prøveforelesning og disputas. Med dette ble midtveisevalueringen fra del D videreført, selv om studiepoenguttellingen ble overført til fellesdelen.





## 2.2 DAGENS PH.D.-PROGRAM

Programmet gjelder doktorgradsutdanning (ph.d.) i rettsvitenskap, herunder kriminologi og rettssosiologi, på Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo hjemlet i Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Oslo (<https://www.uio.no/om/regelverk/forskning/forskerutdanning/phdforskr.html>)

Den organiserte forskerutdanningen ved Det juridiske fakultet foregår innenfor ett ph.d.-program som er normert til tre år med fulltidsstudier.

PFF har det overordnede ansvaret for forskerutdanningen ved fakultetet, og PFFs faste vitenskapelige medlemmer er faglig ansvarlig de ulike emnene på programmet.

### 2.2.1 Felleddelen

#### 2.2.1.1 JUR9010 – Vitenskapsfilosofi, vitenskapsteori og metode (4 stp.)

Emnet består av tre deler, en del som omhandler rettsvitenskapelig metode og kritikk, en del som omhandler rettsvitenskap og juridisk metode under endrete samfunnsforhold og i et mer historisk perspektiv, og en del som omhandler begreper og begrepsanalyse i rettsvitenskapelig metode.

#### 2.2.1.2 JUR9021 – Internasjonalisering, overnasjonal rett og komparasjon (4 stp.)

Emnet er ment å gi tverrfaglig innsikt i teori og praksis knyttet til globalisering av rett og juridisk forskning. Sentralt i emnet står spørsmålene om hvordan internasjonalisering krever nye perspektiver på lovens rolle og funksjon, juridiske institusjoner og metodiske verktøy.

#### 2.2.1.3 JUR9031 – Perspectives on legal history, sociology of law and law & economics (4 stp.)

Emnet er ment å øke forståelsen for tverr- og flerfaglige tilnæringer til rettsvitenskapelige forskning. Undervisningen gjennomføres over tre kursdager, en dag til hvert av de tre perspektivfagene rettshistorie, rettssosiologi og rettsøkonomi.

#### 2.2.1.4 JUR9041 – Research ethics, academic writing and dissemination of Research (4 stp.)

Emnet består av de tre distinkte, men likevel relaterte hovedtemaene formelle og praktiske aspekter ved å skrive en doktoravhandling, forskningsetikk og forskningsformidling.

#### 2.2.1.5 JUR9201 – Nasjonalt doktorgradsseminar 1 (1 stp.) og JUR9202 – Nasjonalt doktorgradsseminar 2 (1 stp.)

Emnene består av nasjonale seminarer med rullerende innhold bestemt på ad-hoc-basis hos forskningsledelsen ved de juridiske fakulteter i hhv. Oslo, Bergen og Tromsø.



## 2.2.2 Valgdelen

Valgdelen av opplæringsdelen består av deltakelse på internasjonale seminarer og ferdigstilling av en publisert artikkel. Studiepoengsveking og krav til artikkelens nivå og innhold følger fakultetets retningslinjer. De faglig ansvarlige medlemmene i PFF godkjenner seminarer og artikler.

Valgdelen består av:

- JUR9302 - Skriftlig arbeide/publisert artikkel (7stp.)
- JUR9503 - Internasjonale seminarer i rettsvitenskap (5stp.)

### 2.2.2.1 JUR9302 - Skriftlig arbeide/publisert artikkel

Hver ph.d.-kandidat skal i løpet av opplæringsperioden fullføre en vitenskapelig artikkel eller tilsvarende skriftlig arbeid. Normalt bør arbeidet være på minimum 15 sider. Arbeidet kan være tilknyttet avhandlingens tema eller metodikk.

Arbeidet skal som hovedregel være publisert eller antatt til publisering i et vitenskapelig tidsskrift, en antologi eller lignende. Artikler som publiseres i en publiseringskanal som finnes på Register over vitenskapelige publiseringskanaler er automatisk godkjent. Som hovedregel vil ikke skriving av lovkommentarer godkjennes.

Ph.d.-kandidaten kan også levere inn et upublisert utkast, som er ferdigstilt med tanke på publisering.

Der arbeidet ikke er automatisk godkjent, skal det godkjennes av den aktuelle ansvarlige faglærer på ph.d.-programmet eller av forskningsdekanen.

Medforfatterskap kan godkjennes, forutsatt at kandidatens bidrag er substansielt. Det vil normalt si at ph.d.-kandidaten har stått for mer enn 50 % av teksten. Ph.d.-kandidaten må i så fall vedlegge medforfattererklæring.

### 2.2.2.2 JUR9503 - Internasjonale seminarer i rettsvitenskap

Ph.d.-kandidatene ved Det juridiske fakultet skal følge internasjonale seminarer innen rettsvitenskap i vid forstand.

Deltakelse i internasjonale seminarer bidrar til å gjøre ph.d.-kandidatene i stand til å utføre forskning innen rettsvitenskap på høyt nivå i samsvar med anerkjente vitenskapelige og etiske prinsipper. De må lese og diskutere forskning fra forskningsfronten med forskere fra forskjellige land og fagmiljøer og også i stor grad legge frem sine egne prosjekter og forskning og få tilbakemelding på denne fra forskere utenfor deres vanlige fagmiljø.



## 2.2.3 Midtveisevalueringen

Ordningen for midtveisevaluering ble iverksatt 1.januar 2009, og retningslinjene ble sist justert i august 2023.

Formålet med midtveisevalueringen er at ph.d.-kandidatene skal få en mer omfattende og systematisk respons på sitt arbeid og få konstruktive råd til ferdigstillingen av prosjektet, og den skal således på sikt bidra til å bedre stipendiatgjennomstrømningen.

Evalueringen skal skje på et tidspunkt der en del arbeid bør være gjort i prosjektet (etter 18 måneder for ph.d.-kandidater med treårskontrakt, og etter 24 måneder for ph.d.-kandidater med fireårskontrakt.), samtidig som det også er tid til å forholde seg til kommentarer og kritikk på en fornuftig måte. Formålet er også å stimulere ph.d.-kandidatene til å komme tidlig i gang med avhandlingsskrivingen og også til å arbeide systematisk på et tidlig tidspunkt. Videre skal det bidra til at stipendiatene får trening i å legge frem materialet for et bredere publikum, og bidra til faglige diskusjoner innad i instituttens forskningsmiljøer. Ph.d.-kandidaten kan dermed bruke vurderingen som en inspirasjon til det videre avhandlingsarbeidet <https://www.jus.uio.no/forskning/phd/ressurser-verktoy/midtveisevaluering/index.html>

## 2.2.4 Læringsmål og læringsutbytte

Doktorgradsutdanningen skal gjennom det teoretiske opplæringsprogrammet, avhandlingen og doktorgradsprøven gjøre ph.d.-kandidatene i stand til å utføre forskning innen rettsvitenskap på høyt nivå i samsvar med anerkjente vitenskapelige og etiske prinsipper. Utdanningen skal kvalifisere for forskningsvirksomhet og annet arbeid der det stilles høye krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenkning.

### 2.2.4.1 Kunnskap

Etter fullført ph.d.-grad i rettsvitenskap er kandidaten

- i kunnskapsfronten innen sitt område av rettsvitenskapen og behersker fagets vitenskapsteori og metoder
- i stand til å vurdere hensiktsmessigheten og bruken av ulike metoder og prosesser i forskning og faglige utviklingsprosjekter
- i stand til å bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innen rettsvitenskapen og å plassere egen forskning innenfor en større faglig og forskningsmessig sammenheng
- godt kjent med sentrale og aktuelle retninger innen rettsvitenskapelig forskning i vid forstand, i dag og i et historisk perspektiv



## 2.2.4.2 Ferdigheter

Etter fullført ph.d.-grad i rettsvitenskap kan kandidaten

- formulere problemstillinger for, planlegge og gjennomføre forskning og faglig utviklingsarbeid
- drive forskning og faglig utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå
- håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis innen rettsvitenskap

## 2.2.4.3 Generell kompetanse

Etter fullført ph.d.-grad i rettsvitenskap kan kandidaten

- identifisere relevante etiske problemer i egen og andres forskning, og utøve egen forskning med høy faglig integritet
- styre og bidra selvstendig i komplekse, tverrfaglige arbeidsoppgaver og prosjekter
- formidle forsknings- og utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler
- delta i debatter innenfor rettsvitenskapen i internasjonale fora, og bidra med faglige innspill i den norske samfunnsdebatten
- vurdere behov for, ta initiativ til og drive faglig basert nyskapende virksomhet.

## 2.2.5 Mentorordningen

Fakultetet har vedtatt å utvide Mentorordningen for kvinnelige stipendiater som har eksistert siden 2005, til å gjelde alle ansatte stipendiater og postdoktorer uavhengig av kjønn. Ordningen trådte i kraft høstsemesteret 2022: <https://www.jus.uio.no/forskning/phd/veiledning/mentorordning-for-stipendiater-og-post.-doktorer.html>

Alle stipendiater skal nå få tilbud om å få oppnevnt en fast ansatt fra et annet institutt som mentor. Instituttene har fått ansvar for å bidra til å rekruttere mentorer, anbefale mentorer til den enkelte stipendiat og ta en mer aktiv rolle i gjennomføringen av ordningen, i samarbeid med PFF.

Tone Linn Wærstads var ansvarlig for ordningen fram til 2024 og hennes inntrykk var at den ble tatt godt imot av stipendiatene og at den fungerte stort sett etter planen. Det ble utarbeidet en instruks for mentorer og for selve ordningen der fokuset ble lagt på at ordningen skulle være til hjelp og støtte for stipendiater i ulike utfordringer de kan møte på i doktorgradsløpet. Således er mentorordningen et ledd i å skape et trygt og godt arbeidsmiljø for stipendiatene som også henger sammen med læringsmiljøet og vil påvirke det på en positiv måte.



## 2.2.6 Sammenligning opplæringsdel ph.d.-programmene

Det er tre universiteter i Norge som tilbyr et ph.d.-program i rettsvitenskap:

- UiB – Universitetet i Bergen
- UiT – Norges arktiske universitet
- UiO – Universitetet i Oslo

### 2.2.6.1 Universitetet i Bergen

Programbeskrivelse for ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen:

<https://www.uib.no/jur/83185/oppl%C3%A6ringsdelen-ved-phd-programmet-i-rettsvitenskap>

Opplæringsdelen (30 studiepoeng) består av en del med obligatoriske emner og en åpen del.

#### Obligatoriske emner (20 studiepoeng):

Emner	Stp.	Semester
PHDJUR900 - Introduksjon til rettsvitenskapen og avhandlingsskriving	3	Høst eller vår
PHDJUR901 - Prosjektdesign og forskningsetikk	3	Høst eller vår
PHDJUR902 - Rettsteoretiske perspektiv i rettsvitenskapen	3	Høst eller vår
PHDJUR903 - Rettsvitenskap og empiri	3	Høst eller vår
PHDJUR904 - Tekstkvalitet	3	Høst eller vår
PHDJUR905 - Formidling av rettsvitenskapelig forskning	2	Høst eller vår
PHDJUR906 - Rolleforståelse og prosjektutvikling	3	Høst eller vår

#### Åpen del (10 studiepoeng):

Opplæringsdelen ved ph.d.-programmet har en valgfri del som skal svare til 10 studiepoeng. Formålet med retningslinjene er å klargjøre kriteriene for at noe blir godkjent som innsats i denne valgfrie delen.

(<https://www.uib.no/jur/97083/oppl%C3%A6ringsdelen-i-phd-programmet#retningslinjer-for-tildeling-av-studiepoeng-under-nbsp-valfri-nbsp-del-nbsp-nbsp->)

Opplegget ved UiB er slik at ph.d.-kandidatene tar emnene sammen som et kull. De fleste begynner i januar, og derfor er den anbefalt rekkefølgen slik:

- 1. semester (vår): PHDJUR900 + PHDJUR901
- 2. semester (haust): PHDJUR902 + PHDJUR903
- 3. semester (vår): PHDJUR904 + PHDJUR905

På denne måten får de tatt alle seks obligatoriske emner i løpet av de første tre semestrene på programmet, og kan dermed konsentrere seg på å skrive avhandlingen siste halvdel av perioden.



# UNIVERSITETET I OSLO

Det siste emne PHDJUR906 er ikke en undervisningsmodul, men en samling av obligatoriske aktiviteter som stipendiatene må gjennomføre i løpet av perioden.

De 10 frie studiepoeng kan tas når som helst i løpet av ph.d.-perioden.

Oppsettet over er den anbefalte rekkefølgen for emnene, men dersom ph.d.-kandidatene ikke har mulighet til å ta et av emnene på grunn av kollisjon med andre aktiviteter, forskingsopphold i utlandet eller lignende, kan de utsette emnet til neste år, noe som gir dem nødvendig fleksibilitet.

Undervisningsspråket blir tilpasset gruppen. De fleste emner er i utgangspunktet på norsk, men dersom det er engelsk språklige kandidater i gruppen så gjøres det tilpasninger, enten ved å ha hele emnet på engelsk, eller med å sette opp en egen forelesning på engelsk til de som trenger det.

## 2.2.6.2 Universitet i Tromsø

Studieplan for graden philosophiae doctor (ph.d.) i Rettsvitenskap - Programme description PhD in Law:

Opplæringsdelen består av en obligatorisk del (20 studiepoeng) og en del med valgbart innhold (10 studiepoeng). Det valgbare innholdet kan tilpasses den enkelte doktorgradskandidat. Formålet med opplæringsdelen er å videreutvikle det vitenskapelige grunnlaget som doktorgradskandidaten har fått gjennom mastergraden i rettsvitenskap og gi et godt faglig grunnlag for avhandlingsarbeidet til den enkelte doktorgradskandidat.

Emner	Stp.	Semester
JUR-8001: Rettsvitenskapens svenneprøve, rolle og etikk (undervisning på norsk) eller JUR-8008: Examination of the Role and Ethics of the Law. Introduction to the Scandinavian model. (undervisning på engelsk)	2	Høst
JUR-8002 - Rettsvitenskapens vitenskapsteori/Philosophy of Science in Law	4	Høst
JUR-8003 - Rettsvitenskaplige metoder / Legal Methods	6	Vår
JUR-8004 - Rettsvitenskapelig avhandlingsskriving og formidling/ Legal Science, Thesis Writing and Dissemination	3	Vår
JUR-8005 - Rettsvitenskapens internasjonale perspektiver/International Legal Perspectives	3	Vår
GEN-8001 - Take Control of your PhD journey: from (p)reflection to publishing	2	Høst eller vår
JUR-8010 - Artikkelskriving	5	Høst eller vår
JUR-8011 - Internasjonale og fagspesifikke kurs/seminarer/aktiviteter / International and subject-specific courses/seminars/activities	5	Høst eller vår



## 3 PH.D.-KANDIDATENE

---

Fakultetets ph.d.-kandidater kan deles i to overordnede grupper – ansatte *stipendiater* og *ekstern ph.d.-kandidater*. For begge gruppene gjelder imidlertid de samme opptakskravene, med hensyn til utdanning, kvalifikasjoner og dokumentasjon.

For utfyllende om tall og fakta om ph.d.-kandidatene vises det til vedlegg 1.

### 3.1 STIPENDIATGRUPPEN

Fakultetets ansatte stipendiater er enten finansiert av basisbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet eller gjennom eksterne prosjekter. Hvert år får fakultetet bevilget midler tilsvarende 39 årsverk med stipendiatstillinger. Disse 39 årsverkene omtales ofte som *måltallet*, og fakultetet forsøker å ha rundt 40 ansatte stipendiater til enhver tid. Normalt lyser fakultetet ut frie, basisfinansierte stipendiatstillinger to ganger i året, og stipendiatene tiltrer til ulike tider gjennom året.

Antallet prosjektfinansierte stipendiater vil variere ut fra hvor mange og hva slags eksterne prosjekter fakultetet får tilslag på. Prosjektfinansierte stipendiatstillinger lyses ut når det passer prosjektene, og stipendiatene tiltrer fortløpende etter avtale.

Stipendiater som ønsker å undervise og som har kompetanse til å undervise innenfor fakultetets fagkrets, får tilbud om fireårige stillinger med 25 prosent undervisningsplikt. De øvrige stipendiatene ansattes for tre år uten pliktarbeid.

Alle ansatte stipendiater gis automatisk opptak på ph.d.-programmet fra tiltredelsestidspunktet.

Per 1. mai 2024 har fakultetet 78 ansatte stipendiater, fordelt 43 basis- og 35 prosjektfinansierte. Omtrent to tredjedeler av stipendiatene er ansatte på fireårskontrakter med 25 prosent undervisningsplikt.

### 3.2 EKSTERNE PH.D.-KANDIDATER

Fakultetet tar årlig opp 5-7 eksterne kandidater på ph.d.-programmet. Disse er ansatt hos andre arbeidsgivere, men ønsker å følge fakultetets ph.d.-programmet og avlegge doktorgraden her. Eksterne kandidater må gjennom en egen søknadsprosedyre for opptak med en særskilt vurdering, og i 2023 utarbeidet fakultetet en ny rutine for [opptak på ph.d.-programmet uten ansettelse på fakultetet](#). De eksterne kandidatene kan enten være knyttet til NFRs programmer for offentlig sektor- eller nærings-ph.d., være ansatt ved en annen institusjon innen høyere utdanning eller være ansatt hos arbeidsgiver utenfor forsknings- og utdanningssektoren.

### 3.3 OPPTAKSKRAV

For å få opptak på ph.d. programmet stilles det i dag krav om minst femårig grunnutdanning, det vil si en 5-årig mastergrad i rettsvitenskap eller tilsvarende utdanning. Videre heter det i [rutinebeskrivelsen for opptak på fakultetets ph.d. program](#) punkt 2: «Normalt bør søkeren ha et resultat som plasserer vedkommende blant de 10-15 prosent beste i faget. Masteroppgaven bør også være i øverste sjikt.»



Det stilles fra tid til annen spørsmål ved både utdannings- og karakterkravet. Hvorvidt søkere oppfyller kravet om femårig mastergrad kan eksempelvis være vanskelig å vurdere når de har kombinasjoner av bachelor- og mastergrader, der mastergradene kan ha ulike varighet (1, 1 ½ eller 2 år). Samtidig er det mulig å diskutere hvordan ordlyden i karakterkravet faktisk skal tolkes.

### **3.4 AVHANDLINGER, DISPUTASER OG GJENNOMFØRINGSTID**

Doktoravhandlingen skal normalt skrives på norsk eller engelsk. I dag skriver alle på norsk, et annet nordisk språk eller engelsk, men det er også mulig å søke særskilt om å få skrive på et annet språk ved opptak på ph.d.-programmet. Fakultetet har de senere årene sett en økning i artikkelbaserte avhandlinger, fra at monografier var nærmest enerådende for 10 år siden til at omtrent halvparten av dagens ph.d.-kandidater skriver artikkelbaserte avhandlinger.

I perioden 2015-2023 ble det gjennomført 118 disputaser ved fakultetet. I gjennomsnitt brukte kandidatene i denne perioden 5,92 år på ph.d.-programmet – fra opptakt til disputas. Sammenlignet med gjennomsnittet for alle ph.d.-kandidatene, brukte ansatte stipendiater noe kortere tid (5,57 år), mens eksterne kandidater brukte lengre tid (7,32 år). Disse tallene inkluderer imidlertid sykmeldinger, permisjoner og alle forlengelser. Tallene indikerer at eksterne kandidater bruker lengre tid på å fullføre enn ansatte stipendiater, men gir ikke et riktig bilde på faktisk tidsbruk på ph.d.-programmet.

### **3.5 VEILEDERE OG VEILEDNINGSFORHOLD**

Fakultetets ph.d.-kandidater skal normalt ha både hovedveileder og medveileder. Hovedtyngden av veilederne til fakultetets ph.d.-kandidater er også ansatt ved fakultetet. Av de 93 kandidatene som har startet etter 2018, har 88 hovedveileder som er ansatt ved fakultetet. For tiden er 78 ph.d.-kandidater registrert med medveileder, og av disse har også 48 medveileder ved fakultetet.

Samtidig er 63 av fakultetets faste vitenskapelige ansatte registrert som hovedveileder for minst en av fakultetets ph.d.-kandidater. Av disse er 45 hovedveileder for én ph.d.-kandidat, 12 er hovedveileder for to ph.d.-kandidater, tre er hovedveileder for tre ph.d.-kandidater, og tre er hovedveileder for fem ph.d.-kandidater.





## 4 PH.D.-PROGRAMMETS UTVIKLING FRAMOVER

---

Medlemmene i PFF vurderte våren 2024 emnene på ph.d.-programmet som de selv har ansvar for. Samtidig gjennomførte Stipendiatrådet en spørreundersøkelse blant alle ph.d.-kandidatene. Del 4 bygger for en stor del på disse vurderingene og undersøkelsen. Vurderingene i sin helhet og Stipendiatrådets oppsummering av undersøkelsen følger egnevalueringen som henholdsvis vedlegg 2 og 3.

### 4.1 FELLESELEN – FLEKSIBILITET VERSUS OBLIGATORISKE EMNER

Gruppen av ph.d.-kandidater ved fakultetet er stor og sammensatt med hensyn til utdanning og faglige interesser. Dette gir seg utslag i en stor variasjon av kandidatenes doktorgradsprosjekter, noe som igjen fører til at kandidatene har ulike faglige behov og forventninger til ph.d.-programmet. Det har over tid blitt uttrykt ønsker om at kandidater kan erstatte et eller flere av dagens fellesemner med andre emner som treffer deres prosjekt bedre.

Spørsmålet om hvorvidt det bør åpnes opp for mer fleksibilitet i opplæringsdelen, er noe som bør løftes frem som et overordnet tema. I denne sammenheng kan det også vurderes om fellesdelen av opplæringsprogrammet bør gjøres noe mindre og valgdelen noe større.

#### 4.1.1 JUR9010 - Vitenskapsfilosofi, vitenskapsteori og metode

Emnet har en klar orientering mot rettsdogmatikk, og er ikke ment å skulle gi noen innføring i metodekrav innenfor andre disipliner. PFF vedtok i 2023 at ph.d.-kandidater som ikke har juridisk grunnutdanning eller et juridisk ph.d.-prosjekt kunne erstatte emnet med metodekurset SOS9008 Qualitative Research Methods and Analysis som arrangeres av Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV).

Faglærer mener at det er behov for dette emnet ved Det juridiske fakultet, men samtidig at det bør vurderes om fakultetet bør tilby alternative metodeemner slik at vi ikke er av at SV har mulighet til å inkludere våre stipendiater i sitt emne.

#### 4.1.2 JUR9021 - Internasjonalisering, overnasjonal rett og komparasjon

Dette emnet kan favne bredt blant ph.d.-kandidatene. Mange skriver avhandlinger med komparativt perspektiv, og alle tre temaene skaper engasjement og diskusjoner. Faglærer mener det kan være en utfordring å dekke behovene til kandidatene fra kriminologi som oftere skriver om norske temaer med lite internasjonalt, komparativt eller transnasjonalt fokus.

#### 4.1.3 JUR 9031- Perspectives on legal history, sociology of law and law & economics

Dette emnet kan oppleves som et mer "dannelsesfag" innenfor ph.d.-programmet, men også kunnskap som ikke er direkte relevant for avhandlingen kan ha stor verdi. Selv om emnet kan gi god skrivetrenging, er det en utfordring at emnet på langt nær treffer alle, ettersom gruppen allerede er svært sammensatt av ulike disipliner og faglige interesser.



#### **4.1.4 JUR9041 - Research ethics, academic writing and dissemination of Research**

Emnet dekker de tre hovedtemaene formelle og praktiske aspekter ved å skrive en doktoravhandling, forskningsetikk og forskningsformidling. Både faglærer og ph.d.-kandidatene opplever temaene som relevante, og samlet sett mener de at emnet fungerer veldig bra. Det har imidlertid blitt stilt spørsmål ved hvor relevant etikkdelen er for kandidater som skriver rettsdogmatiske avhandlinger.

## **4.2 FERDIGHETSTRENING PÅ OPPLÆRINGSPROGRAMMET**

### **4.2.1 Akademisk skriving og skrivetrening**

I dag får ph.d.-kandidatene skrivetrening gjennom at de skriver essays i tilknytning til fellesemnene. Disse får de tilbakemeldinger på. I valgdelen er det et krav om innlevering av et skriftlig arbeid/publiserbar artikkel (JUR9302). Akademisk skriving er også tema i fellesemnet JUR9041.

Det kan vurderes å løfte skrivetrening frem på en ny måte innen rammen av opplæringsprogrammet. Dette kan gjøres gjennom et nytt emne. Emnet kunne både gått noe i dybden på hva som kreves i ulike akademiske tekstsjangere: artikkelskriving i nasjonale og internasjonale tidsskrifter, skriving av «kappe», skriving av monografi. I tillegg kunne det i emnet blitt lagt opp til at det i en kortere periode skal arbeides systematisk med et tekstutdrag, i lys av tilbakemeldinger.

Samtidig bør det diskuteres om skriving av essays er et arbeidskrav som det er nyttig å videreføre, særlig om det skulle bli aktuelt med et nytt emne med fokus på akademisk skriving og skrivetrening.

### **4.2.2 Formidling**

Formidling av forskning er et av temaene i fellesemnet JUR9041. Det kan også vurderes å innføre et nytt ferdighetsorientert formidlingsemne på ph.d. programmet. Emnet kunne gitt opplæring og trening i å formidle forskning både til samfunnet i vid forstand, men også til fagfeller. Emnet kunne inneholdt to elementer – skriftlig og muntlig formidling.

Den skriftlige biten kunne for eksempel fokusert på populærvitenskapelig formidling, for eksempel gjennom opplæring og trening i å skrive blogginnlegg eller kronikker.

Den muntlige biten kunne vært rettet mot faglig formidling ved å fokusere på det å holde et faglig foredrag. Dette kunne for eksempel gått ut på kursing i det å holde foredrag, sammen med at ph.d.-kandidatene selv – som ledd i opplæringen – skal utvikle korte faglige foredrag som skal fremføres for gruppen (for eksempel foredrag av 20 minutters varighet).



### 4.2.3 Valgfrie ferdighetsrelaterte emner

Noen ferdighetsrelaterte emner kan være svært aktuelle for noen ph.d.-kandidatene, men ikke aktuelle for andre. Det kan være aktuelt å se på muligheten for å innføre et par valgfrie ferdighetsrelaterte emner. To mulige emner er:

- **Spesifikk kursing i det å skrive «kappe»**  
Ettersom utviklingen går i retning av stadig flere artikkelbaserte avhandlinger, kan det vurderes opplæringsprogrammet bør inkludere kurs i kappeorientert skrivning. Et slikt kan ses i sammenheng med hvorvidt *JUR9302 – skriftlig arbeide/publisierbar* artikkel bør revideres.
- **Pedagogisk kurs for midlertidig ansatte**  
Fakultetets senter for fremragende undervisning, Senter for erfaringsbasert juridisk læring (CELL), har hatt som et pilotprosjekt å øke den pedagogiske kompetansen hos stipendiatene og skape en trygg start for dem, i det som ofte er deres første møte med å undervise på universitetsnivå.

Tone Linn Wærstad som har vært ansvarlig for pilotprosjektet i CELL, har presentert utviklingen av kurset for stipendiatene, evalueringene, og analysen de har gjort i CELL av behov for opplæring og støtte av denne delen av arbeidet som stipendiat for PFF. Undervisning utgjør for mange av stipendiatene ett av de fire årene de er ansatt, og for mange er undervisningserfaringen et ledd i å bygge kompetanse som er sentral for en videre akademisk karriere.

Kurset har fått svært gode tilbakemeldinger fra deltakerne, og stipendiatene opplever det som viktig og verdifullt. Stipendiatene som er ansatt med undervisningsplikt, anbefales å ta kurset selv om det ikke er en formell del av opplæringsprogrammet. Som del av evalueringen bør det vurderes om og eventuelt hvordan kurset kan inkluderes i opplæringsprogrammet og forankres i PFF.

## 4.3 UTFORDRINGER VED VALGDELENS EMNE JUR9302 - SKRIFTLIG ARBEIDE/PUBLISERBAR ARTIKKEL

Mange ph.d.-kandidater skriver artikkelbaserte avhandlinger. Dette gjør det mye enklere for disse å oppfylle JUR9302 enn stipendiater som skriver monografier, fordi en publisierbar artikkel som leveres inn til godkjenning i emnet JUR9302 også vil kunne inngå i den endelige ph.d.-avhandlingen. Det er neppe en løsning å beslutte at en artikkel som er brukt til å oppfylle JUR9302 ikke kan inngå i en artikkelbasert avhandling. Dette vil innebære en begrensning i forskningsfriheten og det kan utgjøre et stengsel for å skape den ønskede faglige helheten i en artikkelbasert ph.d. avhandling. Hensiktsmessigheten av JUR9302 bør vurderes. En mulighet er at det erstattes av et mer ferdighetsorientert skrivetreningsemne (se forslaget over om et emne i akademisk skrivning og skrivetrening). Dette vil gi et arbeidskrav som innebærer det samme for hele stipendiatgruppen.



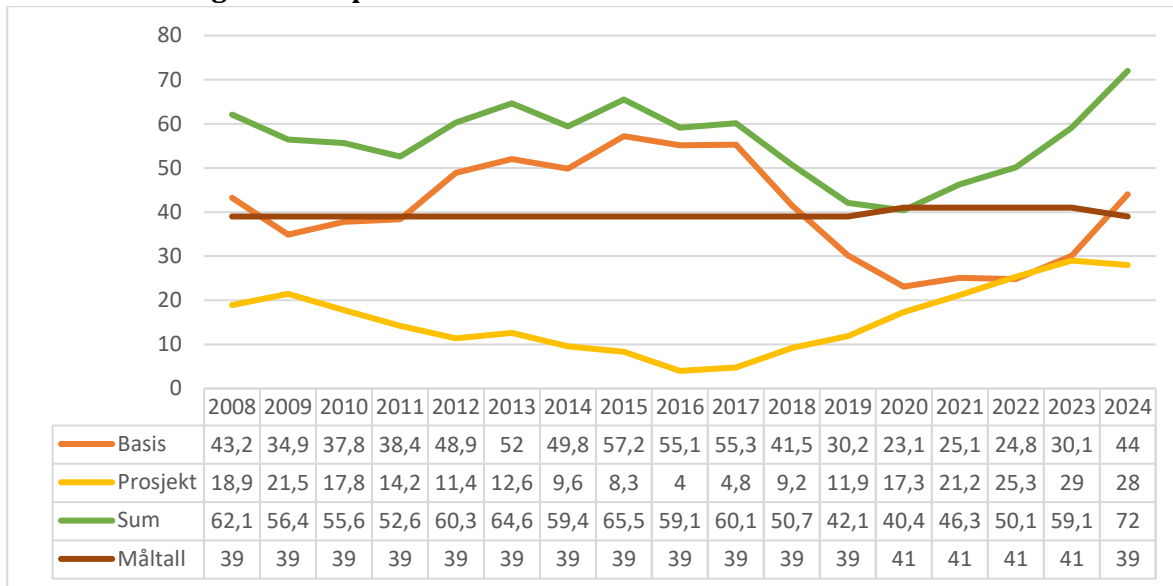
#### **4.4 UTFORDRINGER VED VALGDELENS JUR9503 - INTERNASJONALE SEMINARER I RETTSVITENSKAP**

Ph.d.-kandidatene trekker i spørreundersøkelsen frem JUR9503 som det mest relevante emnet for deres faglige utvikling. Likevel kan det være nyttig å tenke gjennom begrunnelsen for JUR9503 og å tydeliggjøre hva slags innsats som kreves fra ph.d.-kandidatenes side for at det skal gis uttelling i emnet. Det kan også være grunn til å vurdere om 5 stp. er i overkant mye.

## 5 VEDLEGG

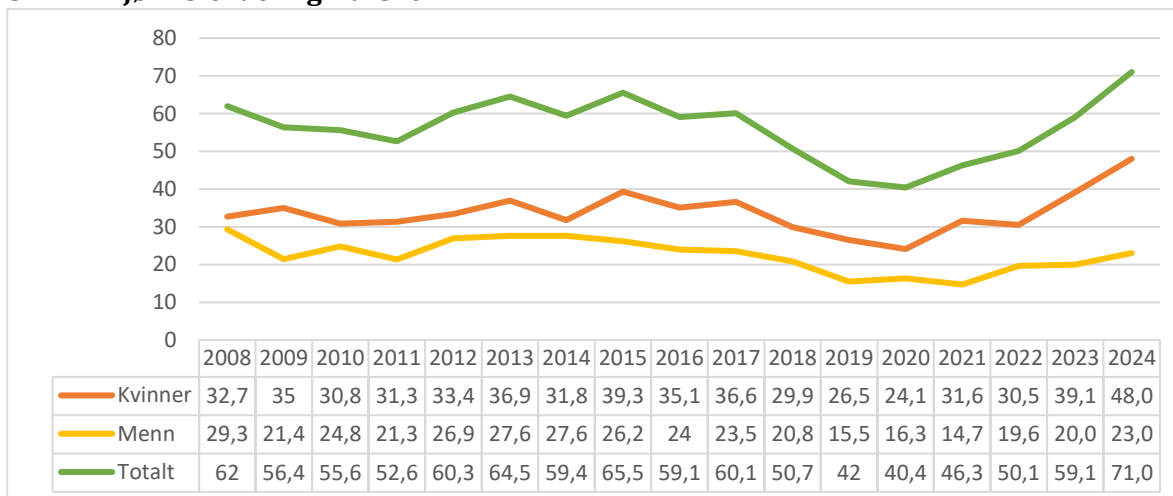
### 5.1 VEDLEGG 1 TALL OG FAKTA

#### 5.1.1 Utvikling antall stipendiater



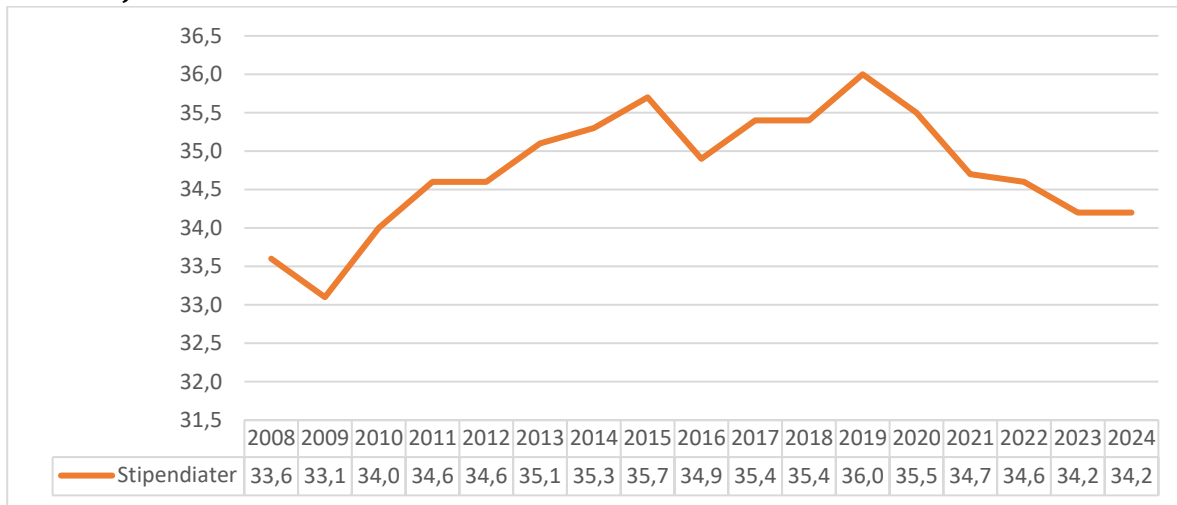
Den brune grafen, *Måltall*, er det antallet årsverk fakultetet får finansiert over basisbevilgningen fra Kunnskapsdepartementet. Fakultetet ønsker at antallet basisfinansierte årsverk, den oransje grafen, over tid skal ligge så nærme måltallet som mulig. Den har imidlertid svingt vesentlig de siste 10 årene i takt med den økonomiske situasjonen. Videre ønsker fakultetet å ha en god base med prosjektfinansierte stipendiater, den røde grafen, men den ville variere ut fra antall forskningsprosjekter som får tilslag.

#### 5.1.2 Kjønnfordeling – årsverk



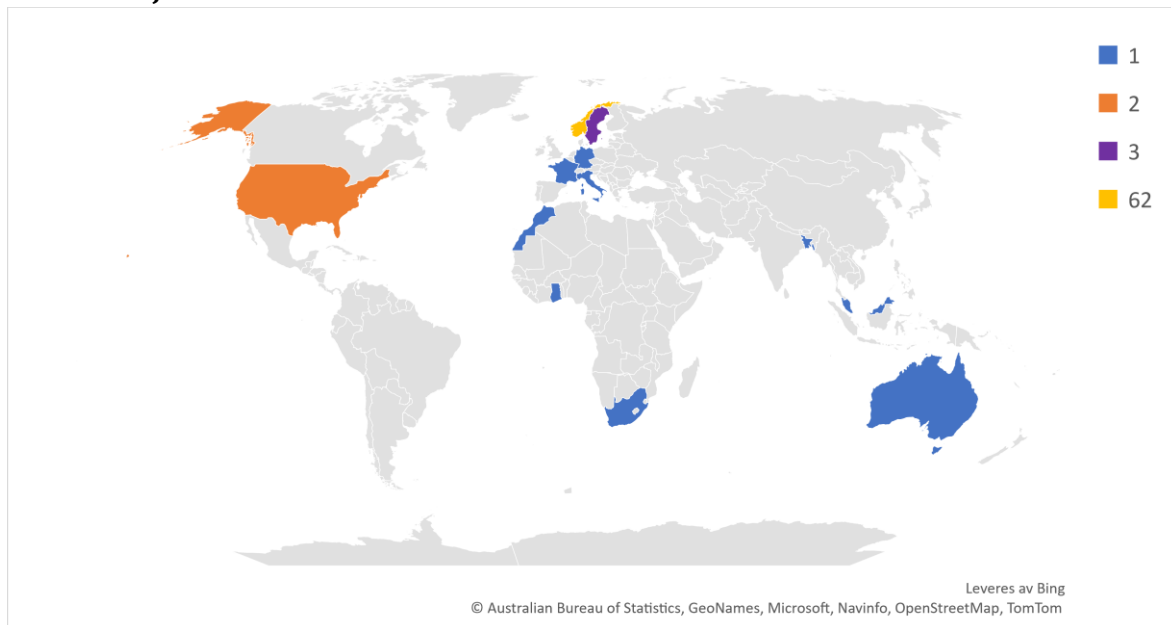
Grafen viser at det generelt er litt flere kvinnelige stipendiater på ph.d.-programmet, tendens økende.

## 5.1.3 Gjennomsnittsalder



- Gjennomsnittsalder har steget litt siden 2008 fram til 2018, for å så gå ned til 34,2 i 2023/24.
- I 2024 er den yngste stipendiaten 25 år og den eldste 52.
- Det er ingen vesentlig forskjell mellom kjønn eller finansiering (basis/prosjekt).
- IKRS har lavest gjennomsnitt med 34 år, og IFP har høyest gjennomsnitt med 36 år.

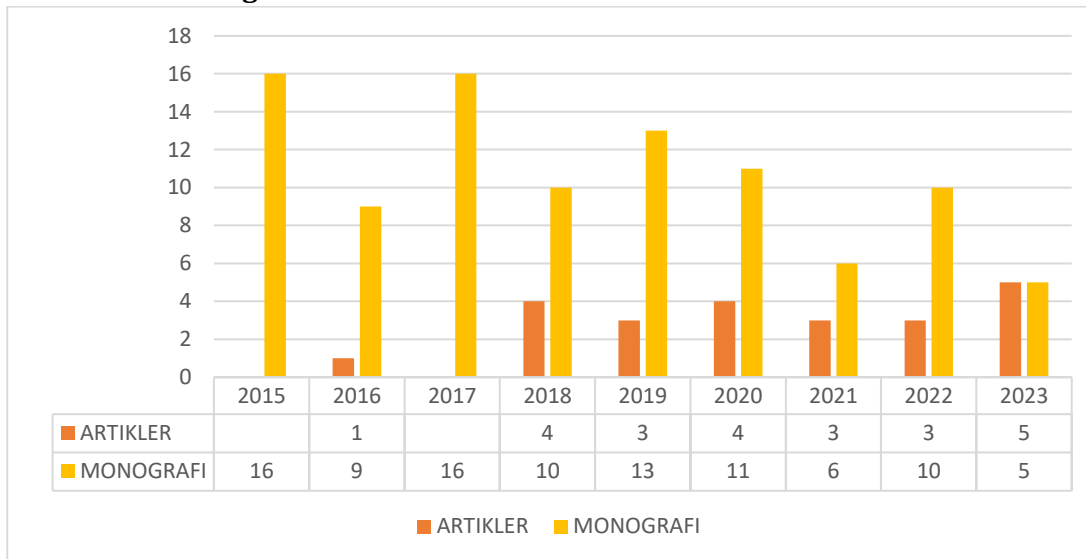
## 5.1.4 Nasjonalitet



- Oversikten gjelder ansatte stipendiater pr. april 2024 (totalt 76 i denne rapporten).
- En fra hvert av landene Australia, Bangladesh, Frankrike, Ghana, Italia, Malaysia, Marokko, Sør-Afrika og Tyskland; To fra USA og tre fra Sverige
- 62 fra Norge

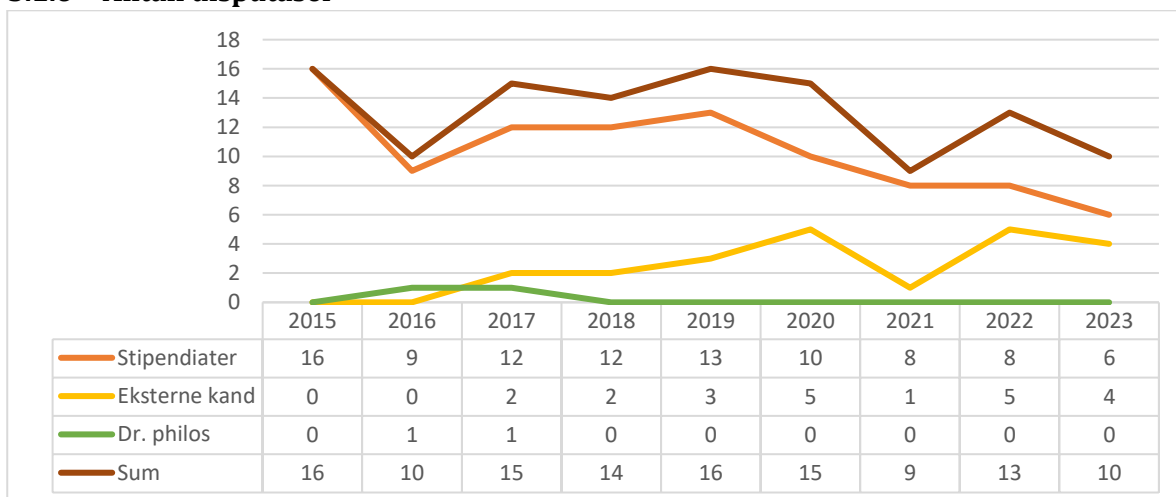


## 5.1.5 Avhandlingsform



- Stolpediagrammet viser fordelingen mellom monografier og artikkelbaserte avhandlinger for de som har disputert i perioden 2015-23.
- Ingen artikkelbaserte avhandlinger fram til 2018 (kun én 2016), etter det også artikkelbaserte, 2023 jevn fordeling.
- Fakultetet kartla fordelingen mellom monografier og artikkelbaserte avhandlinger i februar 2024. Av de 75 som svarte, skriver 39 personer monografi og 36 en artikkelbasert avhandling.

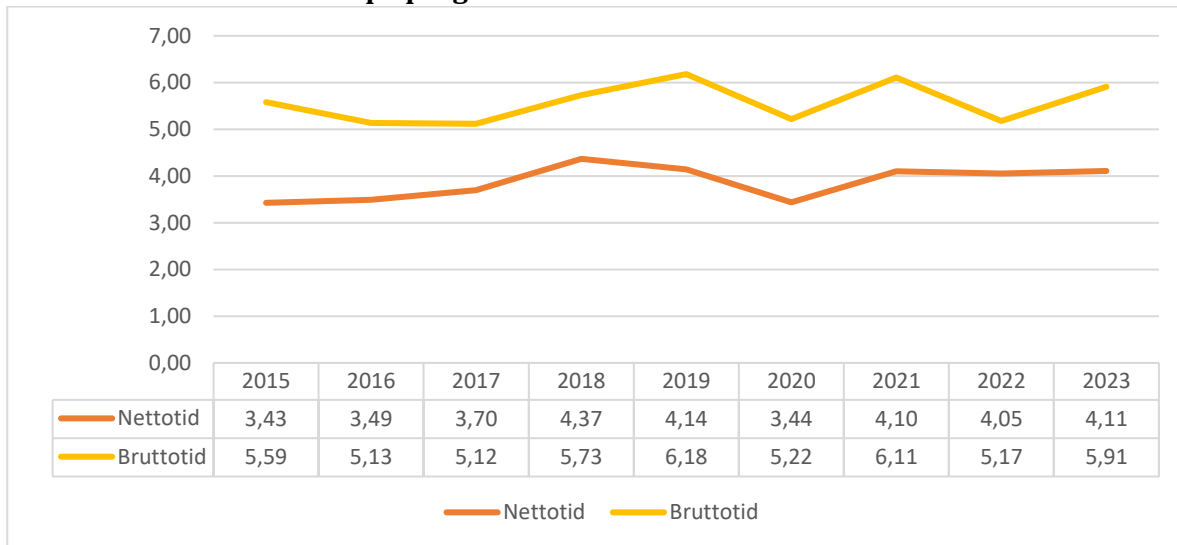
## 5.1.6 Antall disputaser



- Grafen viser alle disputaser som er gjennomført for hvert av årene – fordelt på stipendiater ansatt ved fakultetet, eksterne ph.d.-kandidater og dr.philos.
- Den brune grafen er totalen for de tre kategoriene.
- NB! Stipendiater inkluderer også de som leverte etter sluttdatoen.

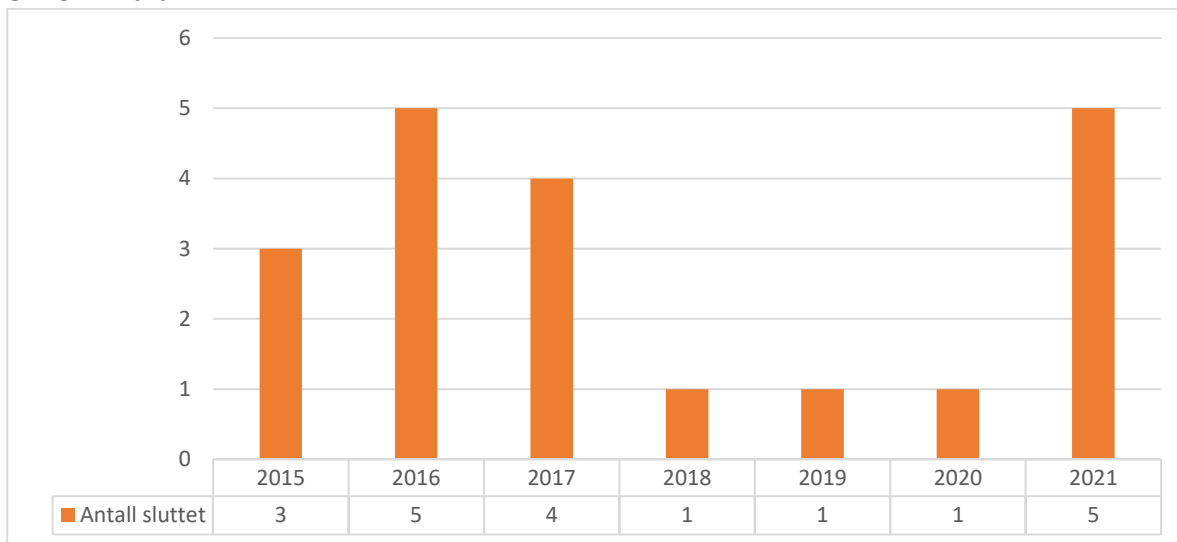


## 5.1.7 Brutto- vs. nettotid på programmet



- Linjediagrammet viser gjennomsnittlig år på programmet for de som har disputert i perioden 2015-23.
- Bruttotid: inkl. permisjoner, sykemeldinger, forlengelser etc.
- Nettotid: ren tid på programmet når sykemeldinger og permisjoner er trukket fra

## 5.1.8 Frafall



- Antall stipendiater (inkl. eksterne kandidater) som sluttet i perioden 2015-23.
- Det er ingen som sluttet i 2022 og 23





## **5.2 VEDLEGG 2 – FAGANSVARLIGES VURDERING AV EMNENE PÅ PH.D.-PROGRAMMET**

### **5.2.1 JUR9010 - Vitenskapsfilosofi, vitenskapsteori og metode**

Fagansvarlig: Professor Ivar Alvik

Ivar Alvik har hatt fagansvar for dette emne siden han ble medlem av PFF i 2020. Han overtok da fagansvaret fra Alf Petter Høgberg

Undervisningen i emnet er fordelt over tre dager. Første dag omhandler forholdet mellom juridisk og rettsvitenskapelig metode, og hvordan ulike former for kritikk og kritisk analyse kan benyttes rettsvitenskapelig. Andre dag har fokus på rettsvitenskapelige og metodiske tilnærminger for å adressere betydningen av samfunnsendringer og samfunnsutvikling. Tredje dag har et hovedfokus på rettslige begreper og begrepsanalyse. Alle dagene er i stor grad tilrettelagt for løpende diskusjon, noe som etter emneansvarliges syn fungerer godt.

Dagens opplegg er i stor grad basert på en videreutvikling av et veletablert opplegg som var på plass da Ivar Alvik overtok, men han har gjort enkelte endringer dels av hensyn til naturlig utskiftning av lærere, og dels for å gjøre noen av temaene mer tilgjengelige og praktisk interessante for stipendiatene som ikke har noen tung bakgrunn i disse emnene fra før.

Tematisk har emnet i dag en klar orientering mot rettsdogmatikk. I dette er det ikke ment å utelukke at det også finnes andre tilnærminger enn rettsdogmatikk som kan karakteriseres som rettsvitenskapelige, og vi bruker også mye tid i undervisningen på å drøfte forholdet mellom tradisjonelle rettsdogmatiske tilnærminger og andre metodiske eller vitenskapelige tilnærminger. Samtidig må utgangspunktet være at i den grad det brukes andre metoder enn den dogmatiske må man følge de vitenskapelige krav til metode som gjelder for den aktuelle disiplin. Dette emnet har ikke vært ment å skulle gi noen innføring i vitenskapelige metodekrav innenfor andre disipliner som samfunnsvitenskap, historie, økonomi mv. Det kan nok være grunn til å diskutere innretningen av emnet i lys av at mange doktorgradsprosjekter ved fakultetet i dag har en annen tilnærming enn den rettsdogmatiske. I dag er det en åpning for at kandidater som ikke har rettsdogmatiske prosjekter kan erstatte dette emnet med et alternativt metodeemne fra for eksempel andre fakulteter. Samtidig er det etter faglærerens syn behov for et emne som fokuserer på de særlige vitenskapelige krav som må stilles til vitenskapelig rettsdogmatikk, som jo tross alt fortsatt må være kjernen i rettsvitenskapen. Et eget spørsmål er imidlertid om også Det juridiske fakultet bør tilby et eller flere slike alternative metodeemner.

### **5.2.2 JUR9021 - Internasjonalisering, overnasjonal rett og komparasjon**

Fagansvarlig: Professor Christina Voigt (fra 2012-2024)

Omtrent 25 ph.d.-kandidater tar kurset per år. Kurset går vanligvis over to dager i vårsemestret, fra kl. 9-17, med en times lunsjpause og noen kortere pauser imellom. Kurset ledes av fagansvarlig, mens flere av forelesningene holdes av ulike fagpersoner og professorer. Det legges alltid til rette for en (minst) 2 timers



# UNIVERSITETET I OSLO

diskusjon med ph.d.-kandidatene om hvorfor og hvordan internasjonal, komparativ eller transnasjonal rett er relevant for deres avhandlinger. Kurset inneholder også en 1-2 timers diskusjon mot slutten av dag 2 om mulige essay-temaer. Kurset går på engelsk.

For de fleste ph.d.-kandidatene virker kursets tematikk svært relevant. Også ph.d.-kandidater fra andre norske universiteter og høyskoler, eller fra utenlandske universiteter tar kurset fordi deres hjemmestitusjoner ikke tilbyr et slikt kurs.

Både internasjonal rett, komparativ rett og transnasjonal rett skaper engasjement og diskusjoner. Av spesiell interesse ser komparativ rett ut til å være. Mange ph.d.-kandidater skriver sine avhandlinger med et komparativt perspektiv – enten når det gjelder å sammenligne ulike lands rettssystemer, eller ulike rettsområder. Her kunne kurset med fordel tilby mer teoretisk fordypning og noen flere, små praktiske oppgaver.

Internasjonal rett er nok enten kjent for de fleste eller den aktuelle avhandlingen har intet internasjonalt rettslig perspektiv. En innføring i folkerett er derfor strengt tatt ikke nødvendig, men det virker som at mange ph.d.-kandidater setter pris på det. Det er derimot tilsynelatende av interesse å diskutere dagsaktuelle folkerettslige spørsmål, e.g. proporsjonalitetsprinsippet i selvforsvar etter krigens folkerett, eller folkerettens betydning i å begrense klimaendringene.

Det rettsområdet som skaper en del usikkerhet og spørsmål er transnasjonal rett. Til tross for det ser ph.d.-kandidatene ut til å sette pris på litteraturen rundt dette og ser verdien av tilnærmingen. Det kan være en utfordring å dekke kriminologi-kandidatenes behov, siden mange skriver om norske temaer med lite internasjonalt, komparativt eller transnasjonalt fokus. Det har allikevel alltid vært mulig å finne essaytemaer også for dem.

## 5.2.3 JUR9031- Perspectives on legal history, sociology of law and law & economics

Fagansvarlig: Kjersti Lohne (høsten 2023)

Undervisningen består av tre kursdager; en kursdag til hvert av de tre ulike «perspektivfagene». Eksamen består i innlevering av essay som blir vurdert til bestått/ikke bestått. Undervisningsspråket rullerer annethvert år mellom norsk og engelsk. Høst 2023 var opplegget slik:

- 21. november – Rettsøkonomi: Endre Stavang var ansvarlig for denne dagen.
- 22. november – Rettshistorie: Morten Nadim var ansvarlig for denne dagen.
- 23. november – Rettssosiologi: Kjersti Lohne var ansvarlig for denne dagen.

Den fagansvarliges rolle har i hovedsak vært av administrativ art, ovenfor rettsøkonomi og rettshistorie.

I tidligere PFF ble det kort diskutert om denne rollen bør ha en større faglig rolle (utover å påse at pensumlitteratur holder vitenskapelig nivå), blant annet for å kvalitetssikre de andre kursdagene. Dette må balanseres opp mot å respektere de andre perspektivfagene og våre kollegaer.



Hver kursdag besto av 3-4 forelesninger med interne og eksterne forelesere, samt felles diskusjon av stipendiatens prosjekter i lys av perspektivene fra kursdagene. Formålet er at ph.d.-kandidatene skal introduseres for en større faglig rettsvitenskapelig ramme enn det de selv jobber innenfor, som i beste fall kan styrke deres egne arbeider, og i nest beste fall bør gi dem økt forståelse og kunnskap om rettsvitenskapelig forskning ved fakultetet.

Kursets hovedutfordring er at kurset på langt nær «treffer alle», rett og slett fordi stipendiatgruppen er sammensatt av allerede ulike disipliner og faglige (rettsvitenskapelige) interesser, og at det derfor ikke – for alle – oppleves som relevant. Satt på spissen vil ikke alle jurister som skriver rettsdogmatiske avhandlinger finne kurset relevant, og særlig retts sosiologien vil være på for lavt nivå for de (relativt sett ganske mange) ikke-juristene som ofte har en samfunnsvitenskapelig utdanning. Rettshistorie synes derimot å være det perspektivet som er lettest anvendelig for stipendiatene uansett bakgrunn og fagfelt, da de oppmuntres til å kontekstualisere sine egne prosjekter historisk.

Når det er sagt er fagansvarlig av den oppfatning at også generell kunnskap og perspektiver som ikke direkte finner sin vei ned i avhandlingsarbeidet er av stor verdi og at fakultets doktorgradsprogram skal ha et visst «dannelsesformål». Imidlertid bør dette selvsagt diskuteres i lys av stipendiateres opplevelser av tidspress og «nytteverdi» for avhandlingsarbeidet m.m.

Essayene som leveres gir muligens god skrivetrening. Det «tvinger» stipendiatene til – om enn i varierende grad – å forholde seg til kurslitteraturen. Emneansvarlig har ikke opplevd at noen er blitt vurdert til ikke bestått på kurset, slik at det i realiteten er en ganske lav terskel for å bestå.

## 5.2.4 JUR9041 – Research ethics, academic writing and dissemination of Research

Fagansvarlig: høst 2023: Matthew Saul, før det: Jakob Elster

Dette emnet dekker tre hovedtemaer: formelle og praktiske aspekter ved å skrive en doktorgrad; forskningsetikk; og forskningsformidling. Emnet består av tre dager med seminarer, som kombinerer forelesninger og gruppediskusjoner. Hver dag har fokus på et tema. Sesjonene er gitt av fakultet eller inviterte gjester. For å gjennomføre emnet må ph.d.-kandidatene delta hver dag og levere tre korte skriftlige oppgaver. Disse danner grunnlag for gruppediskusjoner hver dag.

Tilbakemeldingene fra ph.d.-kandidatene som tok emnet i desember 2023 var generelt sett veldig positive. 9 av 18 ph.d.-kandidater fullførte sluttevalueringen. Alle respondentene svarte at de enten var svært fornøyd eller fornøyd med emnet som helhet. Kandidatene likte spesielt godt mulighetene til å presentere sine egne prosjekter og å snakke med andre ph.d.-kandidater. Det var også veldig gode tilbakemeldinger på dagene om akademisk skriving og formidling. Ph.d.-kandidatene fikk mange praktiske tips som de kan ta med seg videre og implementere i eget arbeid. Tilbakemeldingene for dagen om etikk var mer blandet, og det ble bl.a. reist spørsmål om relevansen for ph.d.-kandidater som gjør dogmatisk juridisk forskning (rundt halvparten av ph.d.-kandidatene).

Samlet sett fungerer dette emnet veldig bra. Dette kan forklares med temaenes relevans for ph.d.-kandidatene, men også høy kvalitet på forelesningene.



## 5.2.5 JUR9201/JUR9202 - Nasjonalt doktorgradsseminar 1 og 2

Fagansvarlig: Vibeke Blaker Strand har vært ansvarlig for dette emnet i perioden 2018-2023.

Nasjonalt doktorgradsseminar er et årlig arrangement, der alle ph.d.-kandidater ved de juridiske fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø samles. Seminaret varer over ca. 2 dager. Det inneholder en del fellessesjoner, samt mulighet for stipendiatfremleggelse og diskusjon. I tillegg er det et formål i seg selv at stipendiater blir kjent med hverandre på tvers av de tre institusjonene.

Arrangering av seminaret alternerer mellom de tre fakultetene. Oslo var arrangør høsten 2018 og høsten 2021 – og skal igjen være arrangør høsten 2024.

Av overordnede temaer kan trekkes frem:

### **Arrangørspråk**

Tidligere har nasjonalt doktorgradsseminar i all hovedsak blitt arrangert på norsk. Etter hvert som det har blitt flere stipendiater med internasjonal bakgrunn ved de tre institusjonene, har konferansespråket fått økt innslag av engelsk. Noen seminarer har hatt en kombinasjon av norskspråklige og engelskspråklige innlegg. Fellesprogrammet på senere års seminarer har kun vært på engelsk. Indirekte får språk gjerne en betydning for hvilke temaer som egner seg som fellestemaer (se neste punkt).

### **Program**

Det har blitt en stadig mer sammensatt gruppe av ph.d.-kandidater ved fakultetet, både med tanke på landbakgrunn og fagbakgrunn. Å lage et nasjonalt doktorgradsseminar som treffer alle, er derfor en utfordring. I og med at Oslo har den største gruppen ph.d.-kandidater med annen fagbakgrunn enn rettsvitenskap, har gjerne Oslo tatt et særlig ansvar for å sikre en viss bredde i tematikk. For eksempel var hovedtemaet i 2021 «Judgments in Context». Erfaringen er at det er en viss spenning mellom hvilke temaer ulike grupper av ph.d.-kandidater ønsker seg. For å håndtere dette på best mulig måte, er det viktig med en arrangementsgruppe som ivaretar bredden. Særlig er det viktig å ha Stipendiatrådet representert. I tillegg til et fellesprogram er det viktig med nok tid til at ph.d.-kandidatene selv får mulighet til å legge frem og få kommentarer på sine prosjekter. Gjennom sammensetningen av stipendiatgrupper ut ifra temaer og prosjekter, kan programmet skrues til på en måte som gjør at den enkelte får faglig utbytte som direkte går på eget prosjekt. I tillegg gir sesjoner i mindre grupper mulighet for at ph.d.-kandidater kan bli kjent med hverandre, noe som er et mål i seg selv.

Under DNDS 2023 laget Bergen et opplegg der ph.d.-kandidatene selv valgte hvilke presentasjoner de ønsket å høre på. Dette ga stor grad av fleksibilitet, som jeg tror mange satte pris på.

### **Innlevering av tekst på forhånd**

Krav om skriftlig innlevering har innebåret at hver ph.d.-kandidat bes om å skrive helt kort om tema for eget prosjekt, samt gi noen refleksjoner om på hvilken måte seminarets overordnede tema kan ha relevans



for prosjektet. Notatene kan for eksempel danne utgangspunkt for gruppeinndelinger, og de har også blitt distribuert til alle deltakere. Det har ikke vært stilt særlig høye krav til denne teksten, men slike små notater har vært nyttige, både for de som arrangerer og for at deltakerne skal få vite noe om øvrige deltakeres prosjekter.

### **Hvor mange nasjonale ph.d.-seminarer skal det være krav om å delta på som del av ph.d.-opplæringen?**

Det er obligatorisk for alle ph.d.-kandidater i Oslo å delta på to nasjonale doktorgradsseminarer. Også ved UiT er det krav om å delta på to nasjonale doktorgradsseminarer<sup>1</sup>, mens det ved UiB er krav om å delta på ett nasjonalt doktorgradsseminar.<sup>2</sup>

### **Erfaringer etter DNDS 2021 i Oslo**

Det kom koronautbrudd blant våre deltakere på dag 2. Utbruddet resulterte i at mange deltakere reiste hjem og i at konferansen ble endret fra å være et fysisk arrangement til å bli hybrid. Dette gjør at det er noe vanskelig å vurdere hvor vellykket programmet var.

Temaet «Judgments in Context» slo godt. Det var et bredt tema som mange kunne forholde seg til. Det var også lurt å kombinere litt tilstedeværelse på fakultetet med det å være sammen på et hotell – på et sted der alle deltakere sov over.

Programmet var relativt ambisiøst og kanskje litt i lengste laget. Ph.d.-kandidatene ville ha satt pris på litt mer tid til å snakke sammen om egne prosjekter.

Vi fikk gode tilbakemeldinger på panelsamtalen med ulike dommere.

Det var CELL som tok initiativ til en bit om karrierevalg. Selv om dette innebar å gå utenfor fag i snever forstand, ble også dette tatt godt imot.

## **5.2.6 JUR9503 – Internasjonale seminarer i rettsvitenskap**

Fagansvarlig: Tone Linn Wærstad (til og med høsten 2023)

Wærstad hadde ansvar for dette emnet, og hennes inntrykk av å vurdere oppfyllelsen av emnet for ph.d.-kandidatene i perioden 2019 til 2023 er at de fleste tar aktivt del i disse seminarene og i de aller fleste tilfeller selv legger frem sin egen forskning. Det er også hennes inntrykk at de fleste gjør mer enn det retningslinjene krever. Det fremgår av søknadene om godkjenning av emnet, som følges av en begrunnet anbefaling fra veileder, at veilederne har dialog med ph.d.-kandidaten om hvilke seminarer som er mest relevante å delta på, og hjelper ph.d.-kandidaten i prosessen med å legge frem på seminarene, samt å vurdere nytten for avhandlingsprosjektet i etterkant.

<sup>1</sup> [https://uit.no/utdanning/emner/gammeltemne?p\\_document\\_id=643621&ar=2020&semester=V](https://uit.no/utdanning/emner/gammeltemne?p_document_id=643621&ar=2020&semester=V)

<sup>2</sup> <https://www.uib.no/jur/97083/oppl%C3%A6ringsdelen-i-phd-programmet#valfri-del>



## 5.3 VEDLEGG 3 – SPØRREUNDERSØKELSE STIPENDIATER VÅR 2024

I forbindelse med evalueringen ble det gjort en spørreundersøkelse blant ph.d.-kandidatene. Marie Andersen Hulthin og Maja Vestad fra Stipendiatrådet har oppsummert responsen nedenfor.

### 5.3.1 Sammendrag av de mest sentrale funnene, samt forslag til ekstern evaluering

Spørreundersøkelsen ble utarbeidet av Stipendiatrådet i mars 2024 og sendt ut til alle ph.d.-kandidater tatt opp på ph.d.-programmet ved Det juridiske fakultet. 43 ph.d.-kandidater svarte på undersøkelsen, som ved undersøkelsestidspunktet utgjorde noe under halvparten av aktive ph.d.-kandidater.

Nedenfor presenteres først en oppsummering av resultatene fra undersøkelsen, etterfulgt av svarene på hver del av undersøkelsen i mer utfyllende form. På bakgrunn av resultatene fra undersøkelsen foreslår Stipendiatrådet det følgende for det eksterne panelet som skal evaluere ph.d.-programmet:

- At artikkelkravet som poenggivende i opplæringsdelen erstattes med poenggivende **kappeorientert skrivning**, siden det gjelder samtlige ph.d.-kandidater uavhengig av avhandlingsform. Eksempelvis utkast til kappe eller kapittel til kappe, levert til veileder eller i forbindelse med midtveisevaluering.
- At innholdene i emnene skal ta høyde for bredden i prosjekter i større grad enn ved nåværende tidspunkt. En egnet måte å gjøre det på er ved at de obligatoriske fagene fokuserer mer på overordnede makroperspektiv på rettens utvikling og rolle i samfunnet.
- At det eksterne utvalget undersøker områder i programmet hvor **tverrfaglig samarbeid** og nettverksbygging kan være hovedkomponenter i emnene. For eksempel gjennom samarbeid om enkelte tekster med representanter fra ulike forskningsområder og metodiske kvalifikasjoner.
- At fakultetet selv organiserer et ph.d.-emne i samfunnsvitenskapelige metoder, alternativt at ordningen med SOS9008 som alternativ til JUR9010 fortsetter.

### 5.3.2 Oppsummering av resultatene og bakgrunn for forslagene

1. Et lite flertall skriver artikkelbasert avhandling. Dette er en utvikling som har skjedd siden forrige programevaluering og som gjelder ph.d.-kandidater på tvers av instituttene. Artikkelkravet, som gir studiepoeng, er derfor i praksis et arbeidskrav for et mindretall av ph.d.-kandidater som skriver monografi, mens de som skriver artikler uansett vil publisere.  
Denne utviklingen peker mot at stadig flere har behov for opplæring i å skrive artikler og kappe til artikkelbasert avhandling. Det er ytret ønske om slike kurs også på tvers av instituttene.  
Forslag: artikkelkravet som poenggivende i opplæringsdelen tas bort og erstattes med poenggivende kappeorientert skrivning, siden det gjelder samtlige ph.d.-kandidater uavhengig av avhandlingsform. Eksempelvis utkast til kappe eller kapittel til kappe, levert til veileder, eller i forbindelse med midtveisevaluering.
2. De obligatoriske emnene *Deltakelse på internasjonale seminarer (JUR9503)*, *Forskningsetikk, akademisk skrivning og forskningsformidling (JUR9041)* og *Publisering av akademisk artikkel (JUR9302)* trekkes frem som de mest relevante for en stor andel av respondentene. Dette kan forklares med at disse emnene omhandler **noe alle ph.d.-prosjektene har til felles**, at de treffer mange fagfelt ved fakultetet, slik at de ikke er fagfeltspesifikke (som eksempelvis *Internasjonalisering, overnasjonal rett og komparasjon (JUR9021)*, som scorer lavest). Vi foreslår derfor at innholdene i emnene tar høyde for bredden i prosjektene i større grad. Den enkleste måten å gjøre det på, foreslår vi, er ved å undervise med makroperspektiv på rettens utvikling og rolle i samfunnet.



3. Respondentene melder i stor grad at tverrfaglig samarbeid og nettverksbygging er det mest givende med de obligatoriske emnene, og de ønsker seg forum for å diskutere med ph.d.-kandidater som forsker på andre felt. Hvis vi setter i sammenheng det at flere melder ønsker om «an awareness that not all PhD students are law students» (respondent) og et ønske om «at kursene inneholdt mer om å skrive, formidle og vurdere forskning» (respondent), så foreslår vi at det eksterne utvalget undersøker områder i programmet hvor tverrfaglig samarbeid og nettverksbygging kan være hovedpoengene med emnene. For eksempel samarbeid om enkelte tekster med representanter fra ulike forskningsområder og metodiske kvalifikasjoner.  
Emnet Perspektivering (JUR9031) omhandler tre ulike rettsfelt (rettshistorie, rettsøkonomi, og retts sosiologi), men avslutter med at ph.d.-kandidatene skal velge ett område å skrive essay i. Dette kunne eksempelvis heller handlet om at en retthistoriker, en rettsøkonom og en retts sosiolog/kriminolog samarbeidet om en analyse eller tekst til egen avhandling.
4. Emnet om kvalitativ forskningsmetode og analyse (SOS9008) ble innført som et alternativt emne til dogmatisk metode (JUR9010) i 2023, for ph.d.-kandidater med samfunnsvitenskapelige prosjekter. Det ble forslått av ph.d.-kandidater ved Institutt for kriminologi og retts sosiologi (IKRS), hvor de fleste benytter samfunnsvitenskapelige metoder. Fra undersøkelsen ser vi at **halvparten** (48.8%) av respondentene oppgir dette emnet som relevant for sin akademiske utvikling. 62% oppgir også å benytte kvalitative metoder i sine prosjekter. Fra det kan vi lese at opplæring i dette er relevant for langt flere stipendiater enn de ved IKRS. Vi foreslår derfor at fakultetet selv organiserer et ph.d.-emne i samfunnsvitenskapelige metoder, subsidiært at denne ordningen fortsetter.

### 5.3.3 Mer om resultatene fra undersøkelsen

#### 5.3.3.1 Undervisning

30 prosent av respondentene var på sitt første år, 30 prosent var på sitt andre år, og de resterende respondentene var på sitt tredje (19 prosent) og fjerde år (16 prosent). Det er et flertall av respondentene som svarer at de skriver artikkelbasert avhandling: 53 prosent mot 46 prosent som skriver monografi. Dette samsvarer med en kortere undersøkelse gjennomført av ph.d.-koordinator Birgit Abfalterer, hvor 36 oppga å skrive artikkelbasert, mens 39 skriver monografi av de 75 som svarte.

Flertallet av stipendiatene, om lag 60 prosent, er ansatt på fireårskontrakter med undervisningsplikt. 25 prosent er ansatt på treårige kontrakter, mens den resterende andelen er eksternt finansiert uten undervisningsplikt. Flertallet av stipendiatene med undervisningsplikt sier at undervisningen de har ansvar for samsvarer med deres faglige kunnskaper. Et flertall svarer også at undervisningens temaer har relevans for egne doktorgradsprojekter. Blant stipendiatene som ikke har undervisningsplikt, svarer om lag 35 prosent at de likevel får forespørslers om undervisning, men at det ikke forekommer ofte.

#### 5.3.3.2 Opplæringsdelen

Tre emner peker seg ut når det gjelder ph.d.-kandidatenes vurdering av opplæringsdelen av ph.d.-programmet<sup>3</sup>. Deltakelse på internasjonale seminarer (JUR9503) er det som flest (86 prosent) oppgir som relevant for deres faglige utvikling. Mange peker også på emnet i Forskningsetikk, akademisk skrivning og forskningsformidling (JUR9041) som relevant, sammen med publisering av akademisk artikkel (JUR 9302).

---

<sup>3</sup> Respondentene kunne krysse av på flere alternativer.





Flertallet er tilfreds med kursenes arbeidsmengde. Samtidig er det først og fremst det å møte andre ph.d.-kandidater, presentere eget prosjekt, få tilbakemeldinger, muligheten til å lære av hverandre og andres prosjekter, som trekkes frem som det fremste utbyttet ved opplæringsdelen.

På spørsmål om hva som kan forbedres, trekkes det frem behov for mer **tverrfaglighet**, fleksibilitet og kursinnhold som i større grad reflekterer at stipendiatpopulasjonen i dag er mer mangfoldig enn tidligere. Det pekes på behov for modernisering, og konkret uttrykker flere et ønske om å kunne erstatte noen av dagens emner med kurs i kvalitative og empiriske metoder.

Flere peker på at de kursene, eller delene av kursene, som gir mest utbytte, er de som gir innføring i akademisk skriving og formidling, evnen til å vurdere forskning, samt forskningsetikk og analysestrategier. Hvilke metoder ph.d.-kandidatene bruker i sine doktorgradsprosjekter varierer. Kvalitative metoder (63 prosent) og rettsdogmatiske metoder (61) er det flest trekkes frem. Flere peker på behovet for mer opplæring i kvalitative metoder, som dokumentanalyse, diskursanalyse og tematisk analyse. Når det gjelder ph.d.-relaterte ferdigheter, etterlyses særlig mer opplæring i kappe-skriving og opplæring i ulike forskningsmetoder.

### **5.3.3.3 Trivsel og miljø**

Et flertall av stipendiatene (75 prosent) oppgir at de er fornøyde eller ganske fornøyde med det akademiske miljøet ved Det juridisk fakultet. Rundt 15 prosent er ganske misfornøyd eller misfornøyd. Når det gjelder språk er norsk det mest vanlige arbeidsspråket, men mange bruker også både norsk og engelsk i det daglige, og et klart flertall er fornøyd med dette. Miljøet blant stipendiatene beskrives i stor grad som inkluderende og godt, og som en viktig kilde til både faglig og emosjonell støtte. Mange oppgir at de deltar og setter pris på sosiale og faglige arrangementer i regi av Stipendiatrådet. Samtidig som flere ønsker seg flere uformelle møteplasser og sosiale initiativ.